

Pelgrimskerk, 25 juli 2021

Uitleg en verkondiging bij Jesaja 63, 7-14 en Marcus 6, 45-52

Kan ik me een leven zonder God voorstellen?

Dat hangt er van af welke *voorstelling* ik van God heb.

Ik geloof *niet* in een god als boeman. Of die als een boekhouder mijn debet en credit op een telraampje bijhoudt.

Evenmin in een god die als een kruidenier bij het afwegen altijd uitkomt op 'een ietsje méér, mag dat?'

Eerder nog als een kruidenier 'die op de kleintjes let'. Dat komt dichterbij in de buurt, als de 'kleintjes' niet de centen zijn, maar de mensen in de marge van onze samenleving.

Die mensen bevrijdt van knellende banden, economische onderdrukking, van de marktwerking van 'ieder voor zich en god voor ons allen'.

Een God die, boven alles, een God van barmhartigheid en liefde is.

'Ontferming en onbegrensde liefde', heet het in de profetie.

Ik las ooit een mooie omschrijving in een boek van Huub Oosterhuis:

'God liep over de ruimte; alle zonnestelsels en sterrennevels waren als een akker onder zijn voeten.

Toen vond hij een schat, in die akker verborgen.

Het was *deze* aarde, met een mens erop. En in zijn vreugde verkocht hij alles wat hij had, zijn almacht en zijn alziend oog, zijn hemel en zijn hel, en kocht de aarde.'

Zó zou ik me God willen voorstellen.

Een God die alles opgeeft, voor 'deze aarde met een mens erop'. Maar 'bestaat' zo'n God?

Of is die God een al te *menselijke* voorstelling die Hem gelijk wil stellen aan het hoogst *humaan* haalbare?

Kinderen kunnen opscheppen over hun vader. 'Mijn vader is dokter.' 'Mijn vader is brandweerman.'

Ik kon niet opscheppen over mijn vader.

Ik kan hem eigenlijk alleen herinneren als een oudere, zwakke man die het, na een hartinfarct, voorzichtig aan moest doen. Uitgerangeerd op zijn 58^e. Ik was vijf. Maar hij hield van me.

Het heeft mijn beeld van God beïnvloed. God kan niet alles.

Maar dat Hij, - net als mijn vader -, alles voor mij over heeft – *zó* zou ik me God willen voorstellen.

Zou ik daar *zónder* kunnen? Misschien wel, maar dat zou mij niet een beter mens maken.

Want dan was ik aan het heidendom overgeleverd.

Aan het heidendom van de berekening: 'voor wat hoort wat'.

Aan het heidendom van 'hoeveel kosten asielzoekers de samenleving wel niet?'

Aan het heidendom van 'eigen volk eerst'.

Er is op aarde niet genoeg voor ieders *begeerte*, er is genoeg voor ieders *behoefte*, zei Mahatma Gandhi ooit. Hij was geraakt door de Bergrede van Jezus.

Er is genoeg om alle monden te vullen. Er *hoeft* geen honger geleden te worden.

Daarvoor hoeft wat we hebben op aarde alleen maar eerlijker *verdeeld* te worden.

Dan blijft er zelfs nog genoeg *over*.

Dat verhaal ging aan het evangeliieverhaal van vanmorgen vooraf.

Door te breken en te delen leerde Jezus de mensen dat brood *niet* het brood is dat je 'verdiend' hebt om voor *jezelf* te houden, maar dat je ontvangt om van *uit* te delen.

Meteen daarna beschrijft Marcus hoe de eerste gemeente van de Heer dat met vallen en opstaan moet leren.

Het schip der kerk, het bootje met Jezus' leerlingen, verkeert in zwaar weer. En de Heer is absent.

Jezus ligt niet te slapen op het achterdek, zoals in een *eerder* verhaal, nee, hij bidt op een berg, buiten het bereik van de leerlingen.

Hij heeft hun op weg gestuurd naar de overkant van het meer. Maar het zit hen tegen. (Hè, wat vervelend nou...!)

Was de storm te heftig? Het bootje te gammel? Teveel stuurlied op één schip? Te weinig eensgezind op krachtig tegen de stroom in te roeien? Wie zal het zeggen? Maar ze worden *gezien* door de *biddende* Heer!

'Wie *echt* bidt, ziet zelfs een vlieg op het behang', zei een rabbi tegen iemand die zijn beklag deed dat hij zich niet op het gebed kon concentreren vanwege een huilend kind.

Wie *echt* bidt *ziet* de nood van de ander. En *doet* er wat aan.

Jezus komt. Hij komt als geroepen. Maar op een manier die zijn leerlingen *niet* verwachten. Als hij komt *over* het water en zelfs aan hun voorbij lijkt te gaan, zien ze niet *hem*, maar zien ze spoken.

Het is eigenlijk de prelude op het Paasverhaal.

Het water van de dood kan *nóg* zo dreigend zijn, maar het vormt geen bedreiging voor wie in Gods hand geschreven staan.

Dat is een *geloofsuitspraak*.

Dat is de *uitkomst* van het verhaal, van mensen die het hebben kunnen *navertellen*.

Kunnen we leven *zonder* het richtinggevende verhaal van Jezus?

Tijdens het Romeinse Rijk tekenden vervolgte christenen die hun toevlucht zochten in catacomben een vis: ICHTHUS. Jezus Christus, Zoon van God, Redder.

Is er hoop op redding, ook als de levende Heer *niet* in ons midden is?

Wij leven van de verhalen dat het goede het kwade overwint. Uiteindelijk. Eind goed al goed.

Tranen van ogen afgewist, dood die niet meer zal zijn. Gelóven we erin?

Stil maar, wacht maar, alles wordt nieuw? - Kun je dat zingen als alles *tegen* zit?

Soms is het zwaar weer, midden op het water, in het holst van de nacht.

Geen land in zicht, geen 's Vaders Zoon aan boord. Kun je dan dat geloof behouden?

In mijn werk bij heb ik de afgelopen 25 jaar wekelijks de verschrikkelijkste verhalen te horen gekregen van mensen die in hun leven de ergste dingen meegemaakt hebben.

Wat kan ik ze in Gods naam bieden?

Een Eritrese asielzoeker vertelde moe hoe hij in zijn land zes maanden gevangen was gezet in een kleine donkere ruimte.

Bewakers die hem uitscholden en belachelijk maakten: 'Waar is jouw God dan, waarom helpt Hij je niet?'

Hij was er nooit zeker van of ze hem, als ze de deur open maakten, brood kwamen brengen of zouden schoppen en slaan.

Er waren kennelijk nog ergere dingen voorgevallen, maar dan kon hij niet over praten.

Hij staat onder behandeling vanwege een posttraumatische stress stoornis.

'Ik ga niet meer naar de kerk', vertelde hij.

'Ik ben niemand. Ze zitten niet te wachten op iemand zoals ik.

Vroeger had ik een sterk geloof. Ik weet niet meer waar het gebleven is.'

(Als je in de kerk al niet meer terecht kunt...)

Ik heb het hier niet over een 'ietsist' die van z'n geloof is gevallen, maar over een man die, - ook binnen de Pinksterkerk waartoe hij behoort -, geen houvast meer vindt. Want de grip die hij op het leven had, is hij al een tijd kwijt. Hij kan God niet rijmen met de ellende in zijn leven.

Kan *ik* houvast geven? Soms voel ik me een beroerde brood-trooster. (de spellingscorrectie van mijn computer kent dat woord niet, en suggereert 'broodrooster')

Een voormalige vluchteling die ik al meer dan 25 jaar ken, vertelde me dat zijn zus in Afrika was opgenomen in een ziekenhuis. Ze moest geopereerd worden, maar ze moest *vooraf* betalen. 'Ik heb het geld niet', zei haar broer. Hij is *zelf* ziek. 'Don't let me die', had ze vertwijfeld door de telefoon geroepen. 'Laat me niet doodgaan.' Waarschijnlijk had ze dat *ook* tegen de artsen in het ziekenhuis gezegd. Maar die hadden kennelijk duidelijk gemaakt dat boter *vóór* de vis ging. Zelfs in termijnen betalen was niet bespreekbaar. 't Was alles of niets. Twee dagen later belde haar zoon huilend op dat zijn moeder was overleden.

Toen ik het verhaal hoorde, dacht ik: waarom had ik dat niet *eerder* geweten? Misschien had *ik* kunnen bijspringen...

Geraakt worden door het lijden van een mensenkind? Beroerd zijn van lijden en onrecht? *Wie* kan *onberoerd* en *onbewogen* aanhoren: 'don't let me die'?

Kan God *zelf* lijden?

Er is een verhaal over gevangenen in een concentratiekamp in Nazi-Duitsland, die moesten toezien dat kampbeulen een medegevangene martelden. Ze hingen hem op tussen twee palen. En een man vroeg: 'Waar is God nu?' Eén van de medegevangenen antwoordde: 'Daar hangt hij'.

Stel dat we *alleen* geëmotioneerd raken als iets *ons* persoonlijk treft... en roepen: Waar is God nu? Of dat we *alleen* in actie komen bij het zien van een grote ramp? 'Don't let them die.' Dat het afhangt van de *toevallige* emotie (en de emotie t.v., - als er camera's in de buurt zijn). Want *wie* snelt te hulp, als een gammel bootje *buiten* het oog van een camera de storm probeert te trotseren? Hoeveel bootjes met vluchtelingen worden op de Middellandse Zee niet *terug* geduwd!

Als wij wégkijken en onze ogen sluiten voor het leed,
als we onze oren afsluiten voor de roep om ontferming en recht,
als we onze stem *niet* verheffen tegen onrecht,
als we ons hart niet laten ontroeren bij het zien van de nood van de ander,
als we onze handen in de zak (en op de knip) houden waar ze handelend zouden moeten optreden, - dan wordt God onzichtbaar.
God krijgt *alleen* een gezicht in de ander, die mij aankijkt en vraagt: Cor, waar ben je?
Misschien is het *enige* antwoord: God, ik wil *daar* zijn waar *U* mij nodig hebt en roept.

Ik dacht ooit dat ik zendeling in Afrika moest worden.
Maar mijn missionaire taak bleek in Amsterdam te liggen. Eerst in het Wereldhuis, nu bij Stap Verder.
En ik laat me niet afschrikken door welke storm dan ook.
Omdat ik geloof in een God die mij heeft leren zien waar mensen in nood zijn, en *mij* oproept er te zijn voor *anderen*, die *evengoed* 'beeld van God' zijn.
Als beeld van God worden wij *allen* uitgenodigd om *voorbeeldig* te leven: barmhartig te zijn. Dat haalt, als dat gebeurt, ongetwijfeld de krant of het televisienieuws niet. Maar het draagt de wereld. Onze wereld. *Gods* wereld.
